Skolinspektionen

Dnr 44-2010:1482

2011-01-14

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan
Vittra i Östertälje i Södertälje kommun

Skolinspektionen

Beslut

Törnskogen Utbildning AB
Box 12267
102 26 STOCKHOLM

Dnr 44-2010:1482
2011-01-14

Tillsyn i den fristående grundskolan Vittra i Östertälje

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som huvudmannen för Vittra i Östertälje skickat in samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att Vittraskolan i Östertälje förmedlar en utbildning som till art och nivå väsentligen motsvarar de kunskaper och färdigheter som grundskolan ska förmedla. Dock bedömer Skolinspektionen att skolan behöver vidta åtgärder inom ett antal områden.

Skolans kunskapsresultat har vad gäller andel elever som lämnat årskurs 9 med fullständiga slutbetyg varierat mellan 71 och 90 procent de senaste fyra åren. Skolans meritvärde låg 2009 i nivå med riket i övrigt men steg år 2010 till 221,8. Det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever som varit behöriga till gymnasiets nationella program har varit sjunkande från år 2007 till år 2009 för att sedan stiga år 2010. Någon analys av kunskapsresultaten som sedan kan ligga till grund för utvecklingsåtgärder har dock inte gjorts. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett större ansvar för att utveckla kvalitetsarbetet i skolan.

Under samtal med elever framkommer att de allra flesta trivs på skolan. Eleverna uppskattar skolmiljön, de öppna ytorna och att få ta eget ansvar för studierna. Under samtal med elever och personal framkommer dock att bråk

och kränkningar förekommer mellan elever varför skolans arbete för att åstadkomma trygghet och studiero måste bedrivas mer målinriktat.

Nedan redovisas dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Skolinspektionen har i tillsynen av Vittra i Östertälje identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (9 kap. 2 § 1985 års skollag).
- Rektorn ser inte till att skolans resultat regelbundet utvärderas och används som underlag för att nå de nationella målen (9 kap. 2 § 1985 års skollag, Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Skolan bedriver inte ett tillräckligt målinriktat arbete för att åstadkomma trygghet och studiero på skolan (14 a kap. 6 och 8 §§ 1985 års skollag).
- Skolans betygskatalog uppfyller inte författningarnas krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 11 § grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Vittra i Östertälje identifierat följande förbättringsområden som bör åtgärdas

- Rektorn bör försäkra sig om att alla elever ges tillräckligt med lärarledd undervisning i samtliga ämnen.
- Skolan bör utveckla den fortlöpande informationen till eleven och elevens vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling.
- Skolan bör se över sina skriftliga bedömningar så att de anger elevens kunskaper i ämnet.
- Skolan bör utveckla åtgärdsprogrammen så att så att det tydligt framgår vilka behov eleven har och hur dessa behov skall tillgodoses.

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Huvudman och rektor har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 14 april 2011.

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsrådet Anna Rydin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Bertil Karlhager
Enhetschef

Ann-Katrin Karlsson
Utredare

Kopia till
Södertälje kommun

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av Vittra i Östertälje
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Vittra i Östertälje

Bilaga 1

Dnr 44-2010:1482
2011-01-14

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Vittra i Östertälje den 6 och 7 september 2010. Dessförinnan, den 30 augusti 2010, intervjuades rektorn för skolan i Skolinspektionens lokaler.

Huvudmannen för Vittra i Östertälje får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat**, **pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Vittra i Östertälje, dels information som samlats in under besöket och under intervjun med rektorn. I skolan intervjuades ett urval av lärare, elever och kuratorn. Skolsköterskan intervjuades vid ett senare tillfälle telefonledes. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Huvudmannen har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Södertälje angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har under senare år inte utnyttjat sin rätt till insyn.

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Vittra i Östertälje

Skolan	Antal elever
Fristående förskoleklass	33
Fristående grundskola	385

Källa: Skolans egna uppgifter i samband med tillsynsbesöket 2010

Skolverket godkände Vittra i Östertälje som en fristående grundskola för årskurserna 1-9 genom beslut den 19 december 2002 (Dnr 43-2002:1285). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. I samma beslut fick också huvudmannen tillstånd att bedriva fristående förskoleklass.

Huvudman för skolan är Aktiebolaget Törnskogen Utbildning AB med organisationsnummer 556458-6716.

Verksamheten vid Vittra i Östertälje startade läsåret 2003/04 och omfattar fristående förskoleklass samt årskurserna 1-9. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 418 elever. Enligt uppgift från rektorn uppgår antalet elever nu till 416. De flesta eleverna är folkbokförda i Södertälje kommun, men skolan har även elever från ett flertal närliggande kommuner.

Upplysningsvis kan nämnas att huvudmannen önskar förändra Vittraskolornas timplan och arbetssätt enligt en modell som innebär att det enligt huvudmannen i större utsträckning är elevens individuella behov som ska ligga till grund för undervisningen. Med anledning av detta har huvudmannen reviderat sin timplan för årskurs 1-9 till att totalt omfatta 7 215 timmar jämfört med 6 665 timmar i den offentliga grundskolan. Av dessa timmar utgörs 1 547 timmar av Elevens val (inklusive skolans val) vilket kan jämföras med 382 timmar i den offentliga grundskolan. Skolinspektionen genomför för närvarande en utredning avseende huvudmannens önskade timplaneförändring.

Tillsynsprotokoll för Vittra i Östertälje

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

- [x] **Kunskaper**

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

- [ ] **Fokus på skolans uppdrag**
- [x] **Lärarnas bedömning och utvärdering**
- [x] **Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering**

Skolans lärandemiljö

- [ ] **Fokus på lärande**
- [ ] **Tillit till elevens förmåga**
- [x] **Trygghet och studiero**

Enskild elevs rätt

- [x] **Bedömning och betyg**
- [x] **Undervisningstid och val**
- [x] **Särskilt stöd**
- [ ] **Avgifter**
- [ ] **Rektors beslutsfattande**
- [ ] **Huvudmannaskap och tillstånd**
- [ ] **Stabilitet**

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Ytterligare åtgärder måste vidtas så att alla elever ges förutsättningar att lägst nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

Enligt den nationella statistiken för vårterminen 2010 nådde 82 procent av eleverna målen i samtliga ämnen i årskurs 9 till skillnad från år 2009 då 71 procent av eleverna nådde målen i samtliga ämnen. Andelen elever som nådde målen i samtliga ämnen för både år 2007 och 2008 var dock 90 procent. Det genomsnittliga meritvärdet sjönk från 235,7 år 2007 till 210,3 år 2009 för att sedan öka till 221,8 år 2010 och andelen elever som var behöriga till gymnasiets nationella program har sjunkit från 100 procent år 2007 till 94 procent år 2010.

Då andelen elever som lägst når målen sedan flera år tillbaka högst uppgått till 90 procent måste skolan vidta ytterligare åtgärder. Att det genomsnittliga meritvärdet och andelen elever behöriga till gymnasiets nationella program sjönk mellan åren 2007 och 2009 visar också att skolan måste sätta in fler åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen. Detta trots att statistiken visar på en höjning år 2010.

Den nationella statistiken visar att andelen flickor som nått målen i samtliga ämnen i årskurs 9 de senaste åren varit högre än andelen pojkar. Detsamma gäller det genomsnittliga meritvärdet. Detta är förhållanden som, enligt rektorn, inte har analyserats av skolan. Skolinspektionen konstaterar också att skolan bör förbättra sin utvärdering av elevernas kunskapsutveckling, se vidare nedan under *Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering.*

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolan bör utveckla den fortlöpande informationen till eleven och elevens vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling.

Författningsstöd:

1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Eleverna utvärderar kontinuerligt sitt lärande genom de så kallade Vittraböckerna som också vårdnadshavare tar del av. I Vittraböckerna finns också elevernas individuella utvecklingsplaner. Skriftliga omdömen upprättas dock separat. Skolinspektionen har tagit del av ett urval av skolans skriftliga omdömen i alla ämnen genom ett utdrag ur skolans uppföljningssystem, ”Kompassen”, och konstaterar att av dessa framgår elevens kunskaper i relation till de nationella målen. Skolinspektionen konstaterar dock att det i vissa ämnen är otydligt vilka kunskapsmål eleven har nått respektive har kvar att uppnå. I samtal med eleverna framkommer att utvecklingssamtalen främst omfattar elevens personliga utveckling och inte kunskapsutveckling. Eleverna efterfrågar också bedömningar som tydligare beskriver vad de behöver utveckla vidare och hur deras lärande kan stimuleras.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att skolans resultat regelbundet utvärderas och används som underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Statistiken visar att skolans kunskapsresultat vad gäller andel elever som lämnat årskurs 9 med fullständiga slutbetyg har varierat mellan 71 och 90 procent de senaste fyra åren. Vidare visar statistiken skillnader i resultat mellan pojkar och flickor. Rektorn uppger att skillnaden mellan pojkar och flickor inte har analyserats av skolan. Det föreligger också en stor skillnad mellan resultatet på det nationella provet i svenska åk 9 och de satta betygen i ämnet vilket skolan inte heller analyserat. Skolans senast upprättade kvalitetsredovisning, för läsåret 2008/2009, innehåller inga utvecklingsåtgärder utifrån en analys av skolans verksamhet och måluppfyllelse. Istället anges utvecklingsområden utifrån ett mer generellt formulerat mål som är gemensamt för alla Vittraskolor. Skolan

måste således förbättra sin utvärdering för att på så sätt nå en högre måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan bedriver inte ett tillräckligt målinriktat arbete för att åstadkomma trygghet och studiero på skolan.

Författningsstöd:

14 a kap. 6 § 1985 års skollag

Motivering:

Under intervjuer med elever och lärare framkommer att det förekommer bråk och slagsmål mellan de yngre eleverna på skolan. Även kränkningar på grund av hudfärg förekommer. De yngre eleverna uttrycker oro över att detta får fortgå på skolan trots att alla känner till vilka ordningsregler som gäller. I vissa fall upplever eleverna att lärarna blundar för bråken. Även de äldre eleverna uttrycker att vissa elever stör ordningen och att lärarna inte gör något åt detta. Lärarna och elevvårdsteamet på skolan uppger att skolan hittills misslyckats med att komma till rätta med bråken. Det handlar enligt deras uppgifter om ett fåtal elever som ställer till det ordentligt och får med sig andra elever.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Betygskatalog förs inte enligt grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 11 § grundskoleförordningen

SKOLFS 2009:27

Motivering:

Betygskatalogen på Vittra i Östertälje saknar uppgift om skolkod. Vidare saknar betygskatalogen namnunderskrift och namnförtydligande på betygssättande lärare.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Skolan bör se över sina skriftliga bedömningar så att de anger elevens kunskaper i ämnet.

Författningsstöd:

1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av exempel på skriftliga bedömningar som gjorts för elever som inte uppnått målen i ämnet i årskurs 9. I stället för att ange elevens kunskaper i ämnet eller ämnesblocket anger dessa de kunskaper eleven inte har förvärvat.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektorn bör försäkra sig om att alla elever ges tillräckligt med lärarledd undervisning i alla ämnen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § 1985 års skollag

Motivering:

I Vittra i Östertälje finns varje vecka flera arbetspass då eleverna arbetar med valfritt ämne utifrån behov. Vid dessa tillfällen finns dock inte alltid lärare som har utbildning för alla de ämnen som eleverna arbetar med närvarande. En särskild svårighet i sammanhanget är att lärarna i moderna språk bara finns på plats i skolan en dag i veckan. Eleverna uttrycker att skolans sätt att organisera undervisningen gör att det vid dessa tillfällen kan vara svårt att få hjälp när det är något de inte förstår.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan bör utveckla åtgärdsprogrammen så att det tydligt framgår vilka behov eleven har och hur dessa behov skall tillgodoses.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av några upprättade åtgärdsprogram. I mallen för skolans åtgärdsprogram finns bland annat rubriken ”Fungerar mindre bra utifrån analys i utredning”. Under denna rubrik redogör skolan för de svårigheter och problem skolan bedömer att eleven har. Av åtgärdsprogrammen framgår inte klart vilka behov eleven har och med vilka åtgärder dessa behov skall tillgodoses.